

1. P. Aellen, 1960. Chenopodiaceae. In: G. Hegi & K.-H. Rechinger, *Illustrierte Flora von Mitteleuropa* III/2. 2. Aufl. München.
2. S. Castroviejo, 1990. *Flora iberica* II. Madrid.
3. J.E. de Langhe et al., 1988. *Flora van België, het Groothertogdom Luxemburg, Noord-Frankrijk en de aangrenzende gebieden*, 2e druk. Meise.
4. P.G. Wilson, 1984. Chenopodiaceae. In: A.S. George (ed.), *Flora of Australia* 4. Canberra.
5. J. Jalas & J. Suominen, 1980. *Atlas florae europaeae* 5. Helsinki.
6. H. Sukopp, 1971. Beiträge zur Oekologie von *Chenopodium botrys* L. *Verh. des Bot. Ver. der Prov. Brandenburg* 108: 3–25.
7. Th. Müller, 1983. Chenopodietae. In: E. Oberdorfer, *Süddeutsche Pflanzengesellschaften* 3: 48–114. (zie p. 71). 2. Aufl. Jena.
8. W. Ludwig, 1972. *Chenopodium botrys*, *Ch. schraderanum* und *Ch. pumilio*. *Hessische Flor. Br.* 21: 2–6.
9. A. Koster, 1985. Botanische waarnemingen op spoorwegterreinen in 1985. Adviesgroep vegetatiebeheer, Wageningen.
10. A. Koster, 1991. Spoorwegen, toevluchtsoord voor plant en dier. KNNV, Utrecht (p. 149).
11. J. Cortenraad, 1986. Uit de flora van Limburg, deel 23. *Natuurhistorisch Maandblad* 75: 139–140. De soort komt daar nog steeds in vrij grote aantallen voor (mond. med. J. Cortenraad).
12. P. Zangheri, 1976. *Flora italiana*. Padova.
13. E. van Rompaey, 1979. *Atlas van de Belgische en Luxemburgse flora*. 2e druk. Brussel.
14. H. Haeupler & P. Schönfelder, 1988. *Atlas der Farn- und Blütenpflanzen der Bundesrepublik Deutschland*. Ulmer, Stuttgart.
15. M. Lhotská & S. Hejný, 1979. *Chenopodium pumilio* in Czechoslovakia: its strategy of dispersal and domestication. *Folia geobotanica et phytotaxonomia* 14: 367–375.
16. P. Aellen, 1930. Die wolladventiven Chenopodien Europas. *Verhandlungen Naturforschende Gesellschaft Basel* 21: 77–104.
17. W. J. Holverda, J. Mennema, R. van der Meijden, R.S.J. Smits & E.J. Weeda, 1976. Nieuwe vondsten van zeldzame planten in Nederland in 1984. *Gorteria* 13: 51–65.
18. Vondst van D. Bakker; het voorkomen is mogelijk terug te voeren op aanvoer van stenig materiaal (mondelinge mededeling P. Bremer).
19. T. Casasayar i Fornell & A. Farràs i de Blàs, 1985. *Stipa papposa* Nees, *Eragrostis curvula* (Schrud.) Nees i *Chenopodium pumilio* R.Br.: tres espècies exòtiques noves per a Catalunya. *Collectanea Botanica* 16: 161–164.

H.E. Barendregt

FLORON-kamp Hoeven

Van vrijdag 12 tot en met maandag 15 juni 1992 is er een kamp gehouden in West-Brabant voor de floristen van FLORON. We logeerden in een kampeerboerderij te Hoeven. Er waren 16 deelnemers opgekomen, 5 mensen hebben afgezegd of zijn niet gekomen. We hebben voor deze omgeving gekozen, omdat van deze streek weinig bekend is en hier voor FLORON geen medewerkers zijn. Vanuit Hoeven vertrokken we in groepjes van 3 of 4 personen om kilometerblokken te inventariseren.

Vrijdagmiddag bezochten we gebieden in de omgeving met zandige leemgronden met overgangen van zand naar klei en van droog naar nat. In één kilometerblok werd Kalmoes (*Acorus calamus*) gevonden, in twee andere Grote boterbloem (*Ranunculus lingua*) en Kikkerbeet (*Hydrocharis morsus-ranae*). Zaterdag gingen we naar de hogere en drogere zandgrond met naaldbossen, heidevelden, graslanden en maïs-akkers. De bezochte heidevelden zijn eigendom van Het Brabants Landschap en Natuurmonumenten. We vonden er de Bruine en Witte snavelbies (*Rhynchospora fusca*, *R. alba*),

Kleine en Ronde zonnedaau (*Drosera intermedia*, *D. rotundifolia*), Beenbreek (*Narthecium ossifragum*), Veenpluis (*Eriophorum angustifolium*), Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*), Eenarig wollegras (*Eriophorum vaginatum*), Pilzegge (*Carex pilulifera*) en Vlottende bies (*Scirpus fluitans*). Op de twee heidevelden van Het Brabants Landschap is het Klein warkruid (*Cuscuta epithimum*) gevonden. Zaterdagavond hebben we een excursie gemaakt naar het Padvindersven bij Rijsbergen (eigendom van Het Brabants Landschap). Het beheerswerk van de heide bestaat uit plaggen en maaien en uittrekken van jonge berken. Het ven was zo verzuurd dat er geen leven mogelijk was. In de droge zomer is het slib uit het ven verwijderd en is het bekalkt. Nu leven er weer planten en amfibieën in. In het water groeide onder andere het Tenger fonteinkruid (*Potamogeton pusillus*), op de oever groeiden Melkeppe (*Peucedanum palustre*), Waterpostelein (*Lythrum portula*), Zonnedaau-soorten en de Bruine en Witte snavelbies. De Heidekikker, de Bruine kikker en salamander komen er ook weer voor.

Zondag hebben we kilometerblokken gedaan in de Hoevense Beemden. Dit zijn natte, venige, leemachtige zandgronden. De drogere gronden zijn akkerland, de natte gronden grasland met veel sloten en plassen, met hier en daar een moerasgebied. Het gebied is heel voedselrijk. Op enkele minder voedselrijke plaatsen komen nog Waterviohier (*Hottonia palustris*), Dotterbloem (*Caltha palustris*), Gele plomp (*Nuphar lutea*) en Zwanebloem (*Butomus umbellatus*) voor.

Door de ruilverkaveling zijn hier nieuwe sloten gegraven, nieuwe wegen aangelegd en boerderijen gebouwd. Heel dit gebied verandert sterk en veel planten zullen verdwijnen. In een nieuwe sloot werden kranswieren (*Characeae*) en enkele fonteinkruiden gevonden.

Ter afsluiting van het kamp hebben we maandag een excursie gemaakt naar Zeeland in de omgeving van de Philipsdam. Onder leiding van de beheerder van dit gebied bezochten we de Slikken van de Heen. Dit zijn buitendijkse gronden, die na de aanleg van de Philipsdam zijn drooggevallen. Er groeiden vele zoutminnende planten, maar door de verzoeting komen er andere planten zoals Moerasandijvie (*Senecio congestus*), fonteinkruiden, zeggen en verschillende orchideeën voor. Het onderhoud gebeurt door beweiding met kleine paarden en koeien. Op de droge zandige plaatsen broeden veel vogels.

Tijdens het weekend hebben we 15 streeplijsten ingevuld. In totaal zijn er 414 plantensoorten gevonden. Een uitschieter was een lijst met 205 soorten in een weidegebied met veel sloten. Gemiddeld waren het 168 soorten per lijst. Van de Rode Lijst zijn uit categorie 2 twee soorten gevonden: Klein warkruid en Vingerhoedskruid (*Digitalis purpurea*), uit categorie 3 zes soorten: Eenarig wollegras, Jeneverbes (*Juniperus communis*), Beenbreek, Bruine snavelbies, Vlottende bies en Eekhoorngras (*Vulpia bromoides*) en uit categorie 4 tenslotte één soort: Witte waterranonkel (*Ranunculus ololeucos*). Over alle blokken zijn 43 AA-soorten gevonden.

In de eerste plaats gaat mijn dank uit naar John Bruinsma en Joep Spronk voor het bewerken van het bestand met alle waarnemingen. Verder dank ik alle deelnemers voor de goede samenwerking bij alle werkzaamheden. We mogen terugkijken op een geslaagd en vruchtbaar kamp.

Kees van Oers

[Noot redactie: Bij de schrijver is een uitgebreid verslag van alle vondsten verkrijgbaar.]